

ОСНОВНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З ОБЛІКУ ДОХОДІВ НА МАШИНОБУДІВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

А.А. Балан, к.е.н., доц.
В.В. Тітаренко

Одеський національний політехнічний університет

Дослідження операцій з обліку доходів на машинобудівному підприємстві є дуже важливим напрямком аудиту.

Метою аудиту операцій з обліку доходів є сформуванню незалежного думки аудитора про достовірність даних первинних документів щодо визначення доходів, повноту та своєчасність відображення первинних даних у зведених документах і облікових регістрах, правильність ведення бухгалтерського обліку доходів та його відповідності прийнятій обліковій політиці, достовірності відображення доходів в бухгалтерському обліку.

Основні завдання операцій з обліку доходів:

- контроль за дотриманням чинного законодавства щодо обліку витрат та відображення інформації про доходи у фінансовій звітності;
- перевірка правильності розподілу доходів за класифікаційними групами;
- перевірка правильності визнання та оцінки доходів;
- перевірка правильності формування прибутку у звітному періоді;
- встановлення достовірності даних у первинних документах і на рахунках бухгалтерського обліку за операціями з формування доходів;
- перевірка правильності і законності відображення доходів у звітності підприємства тощо [1].

Предметом аудиту операцій з обліку доходів є господарські операції, які пов'язані з формуванням дохідної частини всередині машинобудівного підприємства за його межами.

Об'єкт аудиту операцій з обліку доходів на машинобудівному підприємстві наведено на рис. 1 [1].

Рис. 1. Об'єкт аудиту операцій з обліку доходів на машинобудівному підприємстві

Аудитор повинен одержати достатні та відповідні аудиторські докази, щоб мати змогу сформулювати обґрунтовані висновки, на яких ґрунтуватиметься думка аудитора.

Джерелами інформації аудиту при цьому є:

- вимоги нормативних документів, що регулюють облік доходів;

-
- наказ про облікову політику підприємства;
 - первинні документи з обліку доходів (рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, розрахункові документи тощо);
 - реєстри синтетичного і аналітичного обліку доходів;
 - інші документи, які використовуються для відображення в обліку операцій з формування доходів підприємства (договори, довідки бухгалтерії тощо);
 - звітність підприємства (ф. 1 Баланс, ф. 2 Звіт про фінансові результати);
 - аудиторські висновки, акти ревізій, перевірок минулих періодів тощо;
 - відповіді на запити аудитора [2].

В цілому аудит доходів здійснюється за певними напрямками, кожен з яких має свою методичку.

Так, одним з напрямків є перевірка відповідності класифікації, оцінки та умов визнання доходів чинному законодавству. При цьому ретельно вивчається наказ про облікову політику підприємства, встановлюється відповідність положень даного документа нормам чинного законодавства [3].

На наступному етапі здійснюється аудит правильності відображення доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Господарські операції з реалізації продукції посідають основне місце у формуванні фінансових результатів підприємства, тому інформація фінансових показників має бути достовірною.

Чистий дохід від реалізації визначається як різниця між доходом від реалізації і сумою ПДВ, акцизного збору та іншими зборами або податками і відрахуваннями з доходу. Тому в ході аудиторської перевірки мають бути встановлені:

- повнота відображення на рахунках бухгалтерського обліку і в звітності здійснених угод;
- своєчасність відображення реалізації продукції в обліку;
- правильність класифікації отриманого доходу від реалізації;
- своєчасність відображення сум дебіторської заборгованості;

Після цього проводиться аудит правильності відображення інших операційних доходів [2].

Під час такої перевірки має бути встановлена правильність відображення в облікових документах доходів, отриманих у вигляді відсотків, штрафів, пені, неустойки. При цьому порівнюють суми за кредитом рахунку 71 "Інший операційний дохід" із сумами, зазначеними у договорах.

Перевіряють також повноту відображення в обліку отриманих відсотків за розрахунками, поточним та іншими рахунками підприємства. З цією метою досліджують укладені підприємством договори з банком, виписки банку тощо.

Особливе місце займає встановлення правильності відображення в обліку курсових різниць, доходів або втрат від їх зміни.

Перевірка доходів від участі в капіталі здійснюється з метою встановлення правильності документального оформлення доходів, отриманих від участі в капіталі інших підприємств, правильності та повноти відображення в облікових реєстрах і на рахунках бухгалтерського обліку дивідендів, отриманих за акціями, облігаціями тощо, правильності ведення синтетичного та аналітичного обліку рахунків 72, 73 та віднесення їх результатів на рахунок 79 "Фінансові результати" [3].

В ході аудиту операцій з обліку доходів на машинобудівному підприємстві можуть бути виявлені такі порушення:

- невірна класифікація доходів;
- недотримання принципу нарахування і відповідності доходів і витрат;
- невірно обчислена сума доходу;
- помилки в бухгалтерських проводках при відображенні господарських операцій з формування доходів і списання їх на фінансові результати;
- відсутність первинних документів з обліку доходів;
- невідповідність даних синтетичного і аналітичного обліку;
- невірне відображення в звітності доходів підприємства [2].

Література

1. Бугенець Ф.Ф. Аудит. Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів. – Житомир: ПП "Рута", 2009. – 672с.
2. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 568 с.
3. Утенкова К.О. Аудит. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 408 с.